

Nro. 30.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Kedden Aprilisnek 15-ik napján,
1800-ik esztendőben.*

Magyar Ország.

Budáról: — „Az itt lévő Királyi Kastélyban a' Palatinusné ö Császári Nagy Hertzegsége Izámára epítettett ujj Orosz Udvari Kápolna, a' folyó Aprilisnek 6-dikánn esett Vasárnaponn, a' Sz. András és Sz. Anna Rittere Fő Pap és ö Cs. Nagy Hertzegségének Gyontató Attya Fő Tiszt. Zomborszky Ur által, minden ide tartozó ceremóniákkal egész tsendességben szenteltetett fel; a' mely sz. ceremóniákon a' Bétsben lévő Orosz Császári Követ Kalitsef Ur ö Ex.jának felesége is, a' ki Bétsből éppen ezen naponn érkezett volt a' Nagy

és Fő Császári Hertzegné' tiszteletére ide, jelen volt.

Béts.

Az Erdélyi F. Udvari Cancelláriánál szolgáló Titt. *Kászoni Dienes* Úr, ugyan ezen Cancelláriánál Concipistává neveztetett — Titt. *Kövári* Úr pedig, a' ki eddig ugyan itt Bétsben az Udv. Kamaránál szolgált, az Erdélyben lévő Thesaurariátushoz hasonló - képpen Concipistává rendeltetett.

Felséges Urunk a' maga önnön kegyességétől indittatván, kilentz ezer Forintokat méltoztatott az 1798-ban történt égés' által meg - károsított Kolosvári közönségnek, a' ki - oltás végett rendelni.

Nagy Britannia.

Folytatása a' közelébbi Kurirban félbe szakadt *Pitt*' beszédének:

„Talán magának is hasznára volna, ha a' velünk köttetendő békekességet meg tartaná? Épen nem, a' békekesség nem volna néki bóldogságára, leg alább nem lenne az annak a' békekességnek meg tartása. Hogy szövetségeseinktől minket el tántorithasson, hogy az Orosz Birodalom' hatalmát meg erőtlenittse, hogy mindent el áltathasson, 's az alatt ujabb erőt gyűjtsön magának, ide tze - loz ő békekességgel való meg kínálása, hanem mi töllünk azt kívánnyá köteleességünk, hogy egész erőnkkel meg akadályoztassuk az ő szándékát. Jövevény lévén ő a' Franczia földön, és a' Franziáknak szivekben, egyedül a' háború teheti őtet jelenvaló méltóságában allandóvá. Mint külföldi, dezertor, usurpator, egyaránt gyűlölséges lévén a' Republikánusok és Rojalisták előtt, a' ma-

ga szerentséjére apellál, tudniillik, a' maga katonáira és fegyverére. Meg nem emésztheti magában, hogy vitézi ditsőségét el vesztette: vissza akarja azon borostyán koszorukat magának szerzeni, a' mellyeket *Abukirnál* a' Brittusok, homlokáról le téptek. — Minden uralkodás nemei közt legbizonytalanabb a' katona despotismus. — Mindazáltal nem azt akarom evvel mondani, mintha semmi esetben nem kellene békefféges alkuba bortsátkozni *Bonapartéval*. Hogyha kedvezőbb tetteit fogjuk tapasztalni; hogyha igazságosabb principiumok fognak Fr. Országban uralkodni, avagy ha valamiképen a' hadi szerentse frigyeseinknek kedvező lenni nem találna, igirem magam és Collegáim nevekben, hogy mi a' körülállásokhoz képest fogjuk a' Királyt tanátsolni. Annyira kiürült Fr. Ország, hogy egyedül a' revolutionalis tyrannismusnak kinzó eszközei által lehet ott valamit ki fatsarni, és valameddig ez a' tyrannismus tart, addig lehetetlen velek békefféget kötni, 's velek szabadosan kereskedni. Tehát mint békeffég szerető ember, egy olly alkotmányt fogok vitatni, a' melly által bátorságos és állandó békefféget szerezhetünk magunknak. Mennél tovább tart a' háború, annál jobban ki meritődnek Fr. Ország segítségének kútfejei, annál közelebb vezetnek bennünket a' ditsőfféges és állandó békefféghez; egy olly békefféghez, a' minémüt minden okos embernek kívánni és eszközteni igyekezni szükség.

Még a' következő szavait se mellőzhetjük el *Pitt* Ministernek: „Mi indította a' Frantzia Directoriumot arra, hogy olly szörnyü játékot jádzon *Helvétziában*? Mi által lehetne ezen gonofznál gonofzabb tselekedetet meg igazítani. Minden Európai nemzetek szerették és tisztelték Helvécziát, mindenkor hiv frigyese vólt az Frantzia Országának, egyik hadakozó részt sem sértet-

te a' meg, egy olly áldott Kanahán vólt az, a' mellyben minden nemzetbeli szerentsétlen emberek menedék helyet találtak magoknak. -- Most pedig mindenféle inségnek tárgyává lön, utólsó tsepp véreig ki pufztitatott; oly nyomorúlt mint maga Franczia Ország, mellytől az egész világ ir-tódzik, és retteg."

Midön az Oroszok felől tudakozódna az anti ministerialis rész Pitt ministertől, így felelt: „Hogyha, *ugymond*, az Aus triai és Orosz seregek együtt nem dolgoznának is a' jövő Campaniában az ellenség el en, még sem következik, hogy az Oroszok Angliával együtt nem tartanának. A' midön a' Fr. Kormányzék kéntelen leszen számos ármádiákat a' maga határjainak vedelmezésére küldeni, nem leheté akkor tengeri óldalán valami kezdeni, és hadi erejét másutt meg erőtlenteni? Hogyha egyesült erővel fognak az Orosz és Brittus seregek a' Franczia partok ellen dolgozni, kéntelenek lesznek a' Francziák, Olasz Országgi és Rénusi ármádiájoknak egy nagy részét oda fordítani; következésképen ez által is segíteni fogják az Orosz seregek az Aus triai ármádiát.

Fox is beszélt ezen alkalmatossággal még egyszer, de sokkal nagyobb mérséklettséggel, mint málszor szokott volt: — Ha, *ugymond*, a' mi Ministerjeink a' hadakozást mind addig folytatni akarnák, a' mig az a' valami, a' mit ők gyűlö séges értelemben vétetve, katonai Országglásformának neveznek, fel-fordulánd: szükséges lenne meg-gondólni, hogy az *Augustus* Császár' katonai Országglása-formája, a' mely eleinten egy törvénytelenül magáévá tett (*usurpált*) hatalom volt, az után még 7 vagy 8 száz elztendőig tartotta-fenn magát. Szomorú dolog, hogy ezen Alsó Házban már gyakorta olyan személyes *character* bántattatott, a' melynek hirtet-nevét az után

azok is meg-ismérni kéntelenítették, a' kik azt előbb rágalmazták volt. Ő ugyan itten nem szándékozik *Bonaparte* mellett prokátoroskodni: de tsak ugyan meg-történhetik, hogy jövendőben még ő iránta is meg-vátozhat a' vélekedés. *Washington*, egy a' maga idnje béli leg nagyobb és leg jobb emberek között, mint a' Status-Secretarius Ur maga jól emlékezhetik reá, ezen Alsó Házban a' leg keményebb és motskosabb kifejezésekkel illetetett volt; a' mikor, ha a' véle való alkuba-botsátkozás projectáltatott volna, ilyen felelet tétetett volna reá: Mit, hát mi egy Rébellissel botsátkozzunk-e' alkuba? — 's-nem soká az után, minekutánna a' következés az ő igyekezeteit megkoronázta, Amerika' meg-mentőjének nevezetett, és az ő emlékezete közönségesen áldattatott, &c.

Nem gyengithetik-meg tsakugyan *Pitt* Ministernek erős fundamentomonn épült beszédjeit az Oppozitzió' embereinek semmi iparkodásaik. Híjába nevezte *Fox* közelébről a' *Mysore* tartományát is *Miserérének*, mert tsak ugyan meg-fundálódott ennek meg-hodoltatása által elegendő módon (igy szollanak az Angliai Ministeriális levelek) az Angliai Status-adosság', melyet az Oppozitzió' emberei 500 millió Font Sterlingekre, (5000 millió Forintokra) számlálnak, interellének kútfeje.

Nevezetesek voltak *Pitt* Ministernek a' *Francia*' mostani állapotja és a' *Bonaparte*' characterje iránt, még a' következő szavai is: — „Hát éppen azzal a' *Jákobinismussal*, a' mely minket a' *Roberspier*' fene tirannussága alatt rettegtetett, a' mely minket a' rövid látásu öt Directoroknak ditsőség-szomjuhozó idejek alatt boszszantott és ingerlett, és a' melynek mi, akár mely ábrázatban mutassa is magát, magunkat örökös ellenségének lenni esküdtük, ezzel a' *Jákobinismussal* bé-

kéljünk-e' mi még, tsak azért, hogy ennek már most minden ravalzságai és ereje, egy személybe centralódtanak, a' ki ugyan ezen Jakobinismusnak mind fia mind héroffa, a' kit ennek principiumai neveltenek-fel, a' ki ennek gyözedelmeskedett, és ennek ditsösség-szomjuhozását syfematizálta? A' Frantzia erőnek és principiumnak veszedelmessége azért volna e' tehát mostan kevesebbé félelmes, hogy concentrálódott, hogy czélozásokai felé nem olyan szövevényes után megyen, és hogy már most a' Jákobinismus erős Despotismus lábakra kezdett állani? Az Anglus Ministereket azzal vádolják, hogy 200 millió Font Sterlinget pazérlottak-el, hogy a' hadat tzél nélkül folytatják, tsak hogy ditsösség-szomjuhozásokot meg-olthassák: holott *Anglia*, a' maga boldogságáért, lételéért, vallásáért, és házi tsendességiért tsatázik; melyek olyan tárgyak, a' melyekért, az ország még jó szivvel el-költ egy néhány milliót. A' mi czélunk nem a' Monárcchiának visszaillesztatása (Itt egészen rend kívül való tűzbe jött *Pitt*). Melyik gyengítette a' kettő között jobban el magát, *Anglia* e' vagy Frantzia ország? Békeséget kíván a' nép? Én is azt kívánok: de nem olyant, a' mely hónap ismét félbe szakasztásék."

Frantzia Ország.

A' Consulok' végzése szerént az ez előtti *Párisi Univerzitas'* helyébe egy olyan Tudományok' intézete állittatik fel Frantzia országban a' régi *Prytaneum* nevezett alatt, a' mely a' közönséges tanulásra és nevelésre való minden készületeket magába foglalja. Négy szakaszokra oszlik az országban ez a' *Prytaneum*: egyik szakasz Párisban, a' másik Fonteneblauban, a' harmadik Versáliában, és a' negyedik St. Germainben leszen. Mindenikben száz-száz ifjak neveltetnek az

ország' költségénn, a' kiket az első Consul egyenesen az olyan gyermekek között valóogat-ki, a' kiknek attyaik, vagy a' tsatázó mezőkön hullottanak-el, vagy polgári közönséges szolgálatjaik alatt hóltanak-meg. A' több ifjak fizetésért vétetnek-bé a' tanulók közzé, és *penzionáriusoknak* nevetetnek. Párisban 1000 Livrát, a' más három helyekenn pedig 800-zat tartoznak fizetni. A' több ide tartozó belső rendtartásokat még nem hirdette-ki a' Belső - Minifter.

Az első Consul a' Párisi Nemzeti Institutum' Præseffévé valósztatott.

Az az isméretes nevü *Mercier*, olyan irást adott-ki közelébről, melyben azt az eddig való vélekedést, hogy a' föld forogna a' nap körül, és nem a' nap a' föld körül, meg-avasúlt hibás vélekedésnek állítja lenni.

A' 15-dik Mártziusi *Madridi* levelek szerént olyan készülétek és mozgások vétetnek észre a' Spanyol kikötő helyekben, mintha a' Spanyol tengeri erő is fontosítani készülne valamely *diversio* által a' Frantziáktól Angliának tétetett békelléges ajánlásoknak erőllégeit.

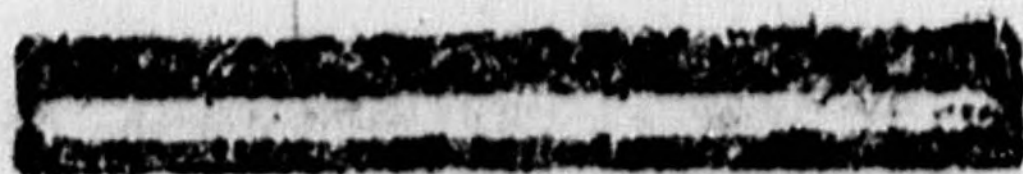
Orosz Birodalom.

Petersburgból, 13. Mártz : — Az itt ma ki-jött Udvari Ujjságban a' következő sorok olvastatnak, a' melyek a' St. Pétersburgi katonai *parolánn* Császári Felséges parantsolat szerént hirdettek - ki :

„Fébr. 28-dikánn (az ó Kal. szerént) a' Princz *Conde*' ferege széljel botsáttatott.“

Hirdetés.

A' *Breslauri Prussus Királyi fő Kormány-széktől* :
Hierschbergi születésü *Schröter Dániel Gottfried*
 a' ki is az 1780-dik esztendőben a' Prussus Király'

országait oda hagyván, minden tudósítások szerént Auszriai szolgálatra állott, a' hol előbb az ifju *Wolfenbüettel*, az után a' *Siskowitsch* az után pedig az első *Garnizon* Regementteknél, Dobos, Sipos és Köz ember szolgálatakat tett, 1774-ben a' Temesvári Banátusi lakos-katonák közzé által tetett, és végre 1786-ban az Auszriai minden katonai szolgálathól egészen elbocsátatott, az általa pedig sem hól-létééről sem éetének módjáról semmi jelentést nem tett, és minden utánna való járások által is nyomába akadni nem lehetett, ezen Hiradás által közönségesen és oly módon meghívattatik, hogy 9 hónapok alatt, még pedig meghatározva leg feljebb is a' folyó éiztendő December hónapjának 1-ső napján reggeli 8 oráig, ezen Fő Kormány-széknek Deputatussa Kormány széki Tanátsos *G. of Mattuschka* előtt a' Tanáts-háznál, vagy személyesen, vagy irás által, vagy pedig olyan megbizottja által, a' ki az ő élete és hól-léte felől hiteles bizonytságot tehesen, magáról jelentést tegyen, vagy tétessen, törvénytelen el-távozásáért magát mentse, és várjon további Utasitást. Abban a' történetben pedig, ha ő, sem személyesen sem illendő Meg-bizottja által, a' ki-szabott idő alatt vagy idő pontig meg nem jelenend, azt várhatja, hogy az ő meghalászott testvérjéről reá maradott 680 B. Thal-lérokából álló örökségét, és minden egyéb ez után reá jutható javait, az országból lett tilalmas el-távazásáért való büntetésül, el fogja vesztetni, és mind azok a' *Fiscus* tulajdonainak lenni ismértetnek, a' mint ez a' törvényes rendelkezések szerént, az ő halálának ki-tudódásával is ekképpen fog meg-esni. Költ *Breslauban* Jan. 18-dikánn, 1800.

* * *

A' tegnapi és tegnap-előtti nagy inneplések miatt most csak fél-árkus ujtságot küldhetvén, küldjük e' helyett az Egyiptom Hiltoriájának G. betűvel jegyzett 7-ik árkusát.